

DARVASI LÁSZLÓ

A szerelem valami más

CHRISTIAN UETZ VERSEI ELÉ

Christian Uetz svájci költő, 1963-ban született, ma Zürichben él. Tanult filozófiát, komparatiztikát, ógörögöt. Számos verseskötet, regény és irodalmi díj birtokosa. Írt rendhagyó szépirodalmat Federerről is, aki épp a minapi győzelmével hajtott végre történelmi tettet Wimbledonban. Uetz majd félezer föllépést tudhat magának. Játszik, kísérletezik a nyelvvel, ír Slam Poetry-t is. Igazi performer, a kilencvenes évek közepén láttam először fölolvadni egy hatalmas kelet-német művelődési házban, hol korábban Honecker pártfőtikár nevét skandalta a nép, és ami akkor éppen tele volt kelet-német háziasszonyokkal, őszhajú nyugdíjas bácsikkal. Szent megdöbbenés, megannyi eltátott száj, kikerekedő szem fogadta Uetz performanszát, aki hadarva, kiáltozva, őrjöngve és megszelídülve adta elő a verseit, a szövegeit. Mintha vihar tört volna a békebeli NDK hangulatát idéző teremre.

Ez a kis válogatás – Báthori Csaba költő értő tolmácsolásában – igazán csak ízelt Uetz izgalmas életművéből. Mennyire látszik e néhány szabadvers kapcsán is a filozófiai, nyelvelméleti stúdiumok sokasága. Olyan, mintha hideg lenne e szövegekben. Hideg nyelvi fémek, elemek, hideg következtetések. Hát nem. A logika hús puzzle darabkáit rendre átsüti a lélek fájdalma. A költő a szerelmet szétszereli, újra és újra az értelem, a logika áldozatává teszi, hideg tekintettel boncolja, egzisztenciális létélménnyé avatja, univerzálisra növeli. De a legaprólékosabb vizsgálat, a legát-hatóbb röntgensugár után is marad valami fájdalmas kimondhatatlanság, valami nyugtalanító megoldatlanság, mintha az emberi lét csupán a föloldhatatlan ellentmondásaiban lehetne pontos és egyértelmű. Ami van, eljätssza a nincset, a nincs eljätssza a vant, e két erő közt pedig szeretni akar az ember. A költő, aki nyelvész, analitikus, gyilkos és áldozat. Nekem Petri szerelmi lírája jutott eszembe, meg persze az is, hogyha most Szabó Lőrinc olyasféle tapasztalatú költő lenne, mint amilyen Christian Uetz, talán így írná meg *Semmiért egészen* című, kíméletlen és megrendítő darabját.